

Datum
2013-04-02
Handläggare
Martin Rydgren
Håkan Carlstrand

Dnr
1292-13
Dir tel
010-6986250
010-6986240

Mottagare
Enligt sändlista

Förslag till ändring av Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:36) om fisket i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön och Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:25) om resurs-tillträde och kontroll på fiskets område

Havs- och vattenmyndigheten (HaV) överlämnar ett förslag till ändrade föreskrifter för kustfisket efter lax i Östersjön. Länsstyrelsen bör remittera förslaget till berörda intressenter.

Följande ändringar föreslås träda ikraft den 1 juni 2013 och yttrandet bör ha kommit in till HaV senast den 3 maj 2013, gärna per mail (havochvatten@havochvatten.se). Ange diarienumret i ärendemeningen.

FÖRSLAG

Den för svenskt kustfiske med fällor tillgängliga laxkvoten under år 2013 fördelas enligt följande:

I ICES delområde 31 (Bottenviken) får 20 000 laxar fångas. Av dessa får högst 10 000 vara vilda laxar.

I områdena söder om ICES delområde 31 får 8 400 laxar fångas.

2 065 laxar fördelas inte utan reserveras för bifångster i andra redskap och för att täcka upp eventuellt överfiske av kvoten eller mellan områdena.

I Norr- och Västerbottens län får fritidsfiske med fällor starta den 1 juli och fiske efter lax med dessa redskap stängs samtidigt som yrkesfisket.

BAKGRUND

Ministerrådet har tagit beslut om kvoter för lax i Östersjöns delområde 22-31 under 2013 enligt följande, siffrorna anger antalet laxar:

Danmark	22 538
Tyskland	2 508
Estland	2 291
Finland	28 103
Lettland	14 335
Litauen	1 685
Polen	6 837
Sverige	30 465
Unionen	108 762

Jämfört med den beslutade kvoten för 2012 i samma område innebär detta en minskning av kvoten med 11 %.

År 2012 beslöts att den för svenskt fiske tillgängliga laxkvoten under år 2012 fördelades så att fisket med fasta redskap fick nyttja 60 % och fisket med övriga redskap fick nyttja 40 %. Från och med 1 januari 2013 förbjöds svenskt fiske efter lax med drivlinor och förankrade linor. Svenskt fiske med förankrade flytnät efter lax förbjöds i hela Östersjön från den 1 januari 2012.

Den del av kvoten som var tillgänglig för kustfisket fördelades så att två tredjedelar av kvoten fick nyttjas i Bottenviken och en tredjedel i områdena söder om Bottenviken. I Bottenviken fick yrkesfisket efter lax börja den 19 juni, dock fick länsstyrelsen i Västerbotten ge dispens för fiske med två fällor från den 14 juni. När det återstod 4 000 laxar av kvoten som var tillgänglig för Bottenviken skulle fisket stängas där. Efter sammanräkning av rapporteringen kunde myndigheten öppna fisket igen, men då bara efter odlad fettfenklippt fisk i terminalfiskeområden och Umeälvens fredningsområde. Vid fiske efter lax med fasta redskap beslöts att rapportering skulle göras med e-journal senast 48 timmar efter vittjning och att det av rapporteringen skulle framgå om laxen var fenklippt.

Utfallet av förra årets fiske var att det fångades 37 975 st laxar (kvoten var 34 327). Överfisket berodde på svårigheten att stoppa fisket i tid när infiskningstakten var hög såväl i fisket med krokredskap som i fasta fällor. Överfisket täcktes genom att Sverige bytte till sig lax från andra nationer.

MOTIVERING

Även om utvecklingen för de vilda laxbestånden generellt sätt varit positiv sedan 1990-talet finns det många vattendrag, framförallt i södra Östersjön, som inte når det tidigare målet inom den nu avslutade Salmon Action Plan (SAP) 1997-2010 på 50 % smoltproduktion av den möjliga smoltproduktionen. ICES utvärderar även det högre så kallade "Maximum Sustainable Yield" (MSY) – målet som innebär att bestånden ska nå den nivå som möjliggör den högsta fångsten sett ur ett långsiktigt hållbart perspektiv. För laxbestånden i Östersjön bedöms MSY-målet vara ca 75 % av den möjliga smoltproduktionen och är samma mål som föreslås av europeiska kommissionen i den fleråriga planen för Östersjöns laxbestånd. ICES analyser visar att en majoritet av vattendragen inte uppnår MSY-målet och att många vattendrag (framförallt de mindre) ligger långt under detta mål.

Starkare bestånd av vild lax finns i Torne älv, Kalix älv och Vindelälven. Torne älv är den älv som producerar mest laxsmolt och där laxfångsterna är störst.

De svaga laxälvarna i Sverige är Råneälven, Rickleån, Sävarån, Lögdeälven, Öreälven samt Emån. Även beståndet i Ljungan, som inte visat några tecken på att öka, och Mörrumsån, där tätheterna för laxungar minskat under en följd av år, betecknas som svaga. I Moälven, Testeboån och Kågeälven, som också betecknas som svaga älvar, drivs lokala program för att återfå vildreproducerande laxbestånd.

ICES analyser visar att den positiva utveckling som många vattendrag uppvisat under SAP-perioden planat ut och att en långsam försämring för vissa bestånd förväntas ske under kommande år om exploateringen och den låga naturliga överlevnaden i havet ligger kvar på nuvarande nivåer.

ICES beståndsanalyser inkluderar inte klimatvariationer som en möjlig orsak till fluktuationer i antalet lekvandrande laxar från ett år till ett annat utan ger istället en prognos av den långsiktiga utvecklingen av bestånden. Återvandringen av lax till älvarna var till exempel lägre 2010 och 2011 än ICES prognoser, sannolikt på grund av kalla vintrar med låga vattentemperaturer i Östersjön som försenade könsmognaden och lekvandringen. Återvandringen av lax 2012 var å andra sidan större än ICES prognos, sannolikt på grund av en varm vinter med högre vattentemperatur i Östersjön. Denna klimateffekt förstärktes sannolikt av att de föregående två kalla vintrarna resulterade i en ansamling av äldre lax i Östersjön som valde att vandra hem efter vintern 2012. I rådgivningen från SLU bedöms att den kalla vintern 2012/2013 kan innebära att det kan bli en senare och mindre omfattande återvandring av lax från havet till kusten jämfört med 2012. Generellt finns också en tidsförskjutning i återvandringen mellan vild och odlad lax där vild lax tenderar att anlända till älvarna tidigare på säsongen än odlad lax, och att stor lax kommer tidigare än liten.

I de utbyggda älvarna sätts det ut sammanlagt drygt 1 600 000 odlade laxsmolt som kompensation för vattenkraftens skador på den naturliga laxproduktionen. Av dessa sätts det ut drygt 750 000 laxsmolt i utbyggda älvar i Norr- och Västerbotten och drygt 900 000 laxsmolt i utbyggda älvar i Västernorrland och Gävleborgs län. Enligt den biologiska rådgivningen är utrymmet för ökad fångst av odlad lax stort. Utöver att odlad lax utgör en till stor del outnyttjad resurs, avsedd för just fiske, som vid ett ökat fiske kan avlasta bestånden av vild lax kan även andra argument finnas för en ökad beskattning på odlad lax. Ett lågt uttag av odlad lax leder till att en stor del av laxen samlas i och utanför älvar utan eller med begränsade naturliga reproduktionsområden. Ansamling av odlad lax kan leda till ökad risk för sjukdomsspridning och möjligen även till ökad spridning av lax till andra älvar än hemälven.

Ett utförligt biologiskt underlag finns i bilaga 2.

Förslag yrkesfiske 2013

Målsättningen med de beslutade laxfiskereglerna 2012 var att minska blandfisket i havet och styra fisket mot kusten. Detta för att bättre kunna styra fisket mot starkare vildlaxbestånd och odlad lax.

HaV anser att den prioriterade frågan i år är att öka andelen odlad lax i fångsten. År 2012 bestod fångsten till 2/3 av vild lax och myndighetens målsättning i år är att mer än hälften av fångsten skall bestå av odlad fisk och att skyddet för den vilda laxen på så sätt stärks. Förutsättningarna för detta är i år stor då de laxar som förra året fångades i drivlinefisket i havet nu skall fördelas till kusten.

Kvoten i år är 30 465 laxar och HaV föreslår att 28 400 laxar fördelas till kustfisket, detta för att få en "buffert" för att täcka upp eventuellt överfiske och för bifångster i trål och andra redskap.

HaV föreslår att kvoten i år fördelas enligt följande:

I ICES delområde 31 (Bottenviken) får 20 000 laxar fångas. Av dessa får högst 10 000 vara vilda laxar. På samma sätt som förra året stoppas fisket efter vild lax när denna del är fångad och fisket efter odlad fettfenklippt fisk i terminalfiskeområdena och Umeälvens fredningsområde hålls öppet tills 10 000 odlade laxar har fångats.

I områdena söder om ICES delområde 31 får 8 400 laxar fångas.

Fångstkvote i ICES delområde 31

Förra året var den föreslagna fångsten av vildlax i området 8 000 laxar. Årets förslag innebär att denna del av fångsten ökar med 2 000 laxar.

Förra året var den föreslagna fångsten av odlad lax i området 4 000 laxar. Årets förslag innebär att denna del av fångsten ökar med 6 000 laxar.

Fångstkvote i områdena söder om ICES delområde 31

Förra året var den föreslagna fångsten av lax i området 6 000 laxar. Årets förslag innebär att denna del av fångsten ökar med 2 400 laxar.

HaV bedömer att ovanstående fördelning kommer innebära att andelen odlad lax ökar från förra årets 32 % till över 50 %.

Förslag fritidsfisket med fällor 2013

Fritidsfisket med fällor bedrivs med samma redskap som yrkesfisket använder och under förra året på samma villkor som yrkesfisket, dock med den begränsningen att fångsten inte får säljas utan fisket sker för fångst till det egna hushållet. HaV får inte föreskriva om rapporteringsskyldighet för fritidsfiske och därför sker ingen rapportering av fångsterna. Bedömningar av fångstens storlek sker genom redskapskarteringar och enkäter vart fjärde år. Även detta fiske behöver regleras i syfte att öka andelen odlad lax i fångsten. Fångsterna från detta fiske ingår inte i kvoten och det går därför inte att på samma sätt som för yrkesfisket reservera en del av kvoten till odlad lax.

HaV föreslår därför att det i Norr- och Västerbottens län, där de flesta av fritidsfiskets fällor finns, inte skall vara tillåtet för fritidsfiskare att sätta ut fällorna innan den 1 juli. På detta sätt har en större andel av den vilda laxen hunnit upp i älvarna innan fisket startar och fångsten borde därför i större grad inriktas mot odlad lax som kommer senare till kusten. Fisket efter lax med dessa redskap stängs sedan samtidigt som yrkesfisket, först efter vild lax och senare efter fettfeneklipt fisk inom terminalfiskeområdena.

Beslut om denna remiss har fattats av avdelningschefen Björn Sjöberg efter föredragning av utredaren Martin Rydgren, i ärendet har i övrigt utredaren Håkan Carlstrand deltagit.

Björn Sjöberg

Martin Rydgren

Bilaga 1. Konsekvensutredning enligt förordning (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning

Bilaga 2. Biologiskt underlag

Bilaga 3. Sändlista

Bilaga 1.

Konsekvensutredning

1. En beskrivning av problemen och vad man vill uppnå.

Ministerrådet har tagit beslut om kvoter för lax i Östersjöns delområde 22-31 under 2013. Beslutet innebär en minskning med 11 % av den för svenskt fiske tillgängliga laxkvoten jämfört med 2012. Även om utvecklingen för de vilda laxbestånden generellt sett varit positiv sedan 1990-talet finns det många vattendrag, framförallt i södra Östersjön, som inte når det tidigare målet inom den nu avslutade Salmon Action Plan (SAP) 1997-2010 på 50% smoltproduktion av den möjliga smoltproduktionen. ICES utvärderar även det högre så kallade "Maximum Sustainable Yield" (MSY) –målet som innebär att bestånden ska nå den nivå som möjliggör den högsta fångsten sett ur ett långsiktigt hållbart perspektiv. För laxbestånden i Östersjön bedöms MSY-målet vara ca 75% av den möjliga smoltproduktionen. ICES analyser visar att en majoritet av vattendragen inte uppnår MSY-målet och att många vattendrag (framförallt de mindre) ligger långt under detta mål.

HaV anser att den prioriterade frågan i år är att öka andelen odlad lax i fångsten. År 2012 bestod fångsten till 2/3 av vild lax och myndighetens målsättning i år är att mer än hälften av fångsten skall bestå av odlad fisk och att skyddet för den vilda laxen på så sätt stärks.

Detta föreslås uppnås genom att kvoten för yrkesfisket fördelas enligt vad som beskrivs i remissen och genom att fiskestarten för fritidsfisket med fällor i Norr- och Västerbottens län flyttas fram till den 1 juli.

2. En beskrivning av vilka alternativa lösningar som finns för det man vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd.

Att inte införa de föreslagna reglerna bedöms innebära att fisket efter lax inte kan förvaltas på ett hållbart sätt och försvåra restaureringen av bestånd av vild lax.

En alternativ lösning som har förespråkats av yrkesfiskets organisationer är att fördela en större del av kvoten till Bottenviken samt att låta fisket starta tidigare. Detta skulle dock varken styra fisket mot odlad lax eller skydda svaga bestånd av vild lax på det sätt myndigheten anser vara nödvändigt. I rådgivningen från SLU bedöms att den kalla vintern 2012/2013 kan innebära att det kan bli en senare och mindre omfattande återvandring av lax från havet till kusten jämfört med 2012. HaV har därför bedömt att det är olämpligt att starta fisket tidigare i år.

3. Uppgifter om vilka som berörs av regleringen.

Ca 100 yrkesfiskare berörs av förslaget.

Fritidsfiskets fällor inventeras vart fjärde år, senast 2011. Enligt den senaste inventeringen som gjordes fanns ca 80 fritidsfiskefällor i Norr- och Västerbotten.

4. Uppgifter om vilka kostnadsmässiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen.

Förslaget innebär att kustfisket efter såväl vild som odlad lax kommer kunna fånga mer lax än vad som vad som föreslogs förra året. Fritidsfisket efter lax med fällor i Bottenviken kommer dock kunna bedrivas under kortare tid i år. Då detta fiske bedrivs för rekreation och fångst för egen konsumtion, eftersom fångsten inte får säljas, bedöms detta inte få några kostnadsmässiga konsekvenser.

5. En bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Regleringen överensstämmer med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till EU. Det följer av artikel 20 i rådets förordning (EG) nr 2371/2002 om bevarande och hållbart utnyttjande av fiskeresurserna inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken att varje medlemsstat ska besluta om vilken metod som ska användas för att fördela den nationella kvoten mellan medlemsstatens fiskefartyg.

6. En bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser.

Bestämmelserna kommer att kungöras i vanlig ordning och utöver detta kommer information ges via Havs- och vattenmyndighetens hemsida samt pressmeddelanden.

Bilaga 3.

Sändlista

Jordbruksverket

Naturvårdsverket

Kustbevakningen

Länsstyrelsen i Skåne län

Länsstyrelsen i Blekinge län

Länsstyrelsen i Kalmar län

Länsstyrelsen i Gotlands län

Länsstyrelsen i Östergötlands län

Länsstyrelsen i Södermanlands län

Länsstyrelsen i Stockholms län

Länsstyrelsen i Uppsala län

Länsstyrelsen i Gävleborgs län

Länsstyrelsen i Västernorrlands län

Länsstyrelsen i Västerbottens län

Länsstyrelsen i Norrbottens län

Regelrådet

Sveriges Fiskares Riksförbund

Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund

Sveriges Fiskevattenägareförbund

SKIFO

WWF

SNF